

NÁRODNÍ
MUZEUM

PRAHOU ZA PŘÍRODOU

ODHAL **TAJEMSTVÍ PŘÍRODY** VE SVÉM OKOLÍ

CITY NATURE
CHALLENGE PRAHA

SUCHOZEMŠTÍ PLŽI... VŠEOBECNĚ ZNÁMÍ JAKO ŠNECI

Jak správně fotit šneky?

Co budeš potřebovat

- plže či jeho prázdnou ulitu
- chytrý mobil s aplikací iNaturalist nebo fotoaparát

Postup práce

1. Vyraz do přírody a najdi plže, známého také jako šneka. Dobře poslouží i prázdná plž ulita.

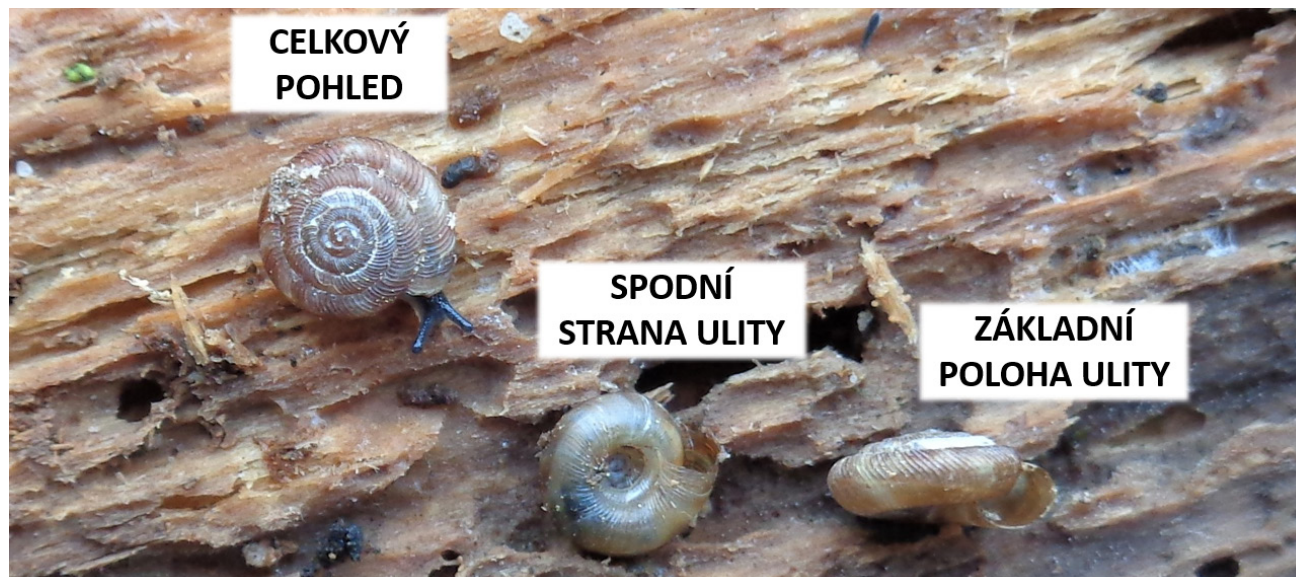

Tip: Plže hledej ve vlhkém prostředí luk, parků a zahrad.

2. Ulitu vyfoť z různých stran:

- celkový pohled
- spodní strana ulity
- vstupní otvor

Čím více těchto vlastností fotografie ukáží, tím lépe půjde druh určit.

PRAHOU ZA PŘÍRODOU

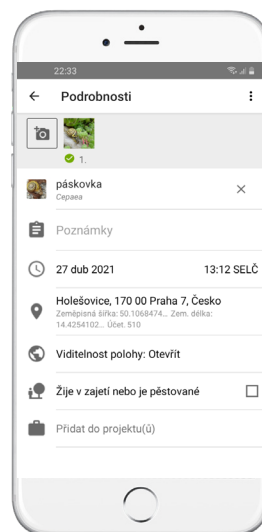
ODHAL **TAJEMSTVÍ PŘÍRODY** VE SVÉM OKOLÍ

3. Nainstaluj si aplikaci iNaturalist a ulož své pozorování. Nezapomeň, že do jednoho pozorování můžeš vložit více fotografií.

Aplikaci stáhneš zdarma zde:

 iNaturalist

4. Mláďata plžů často nelze přesně určit, protože jejich ulita ještě nemá dokončený růst (vstup do ulity má měkký okraj) a nejsou vytvořeny všechny determinační znaky.

mládě

dospělci

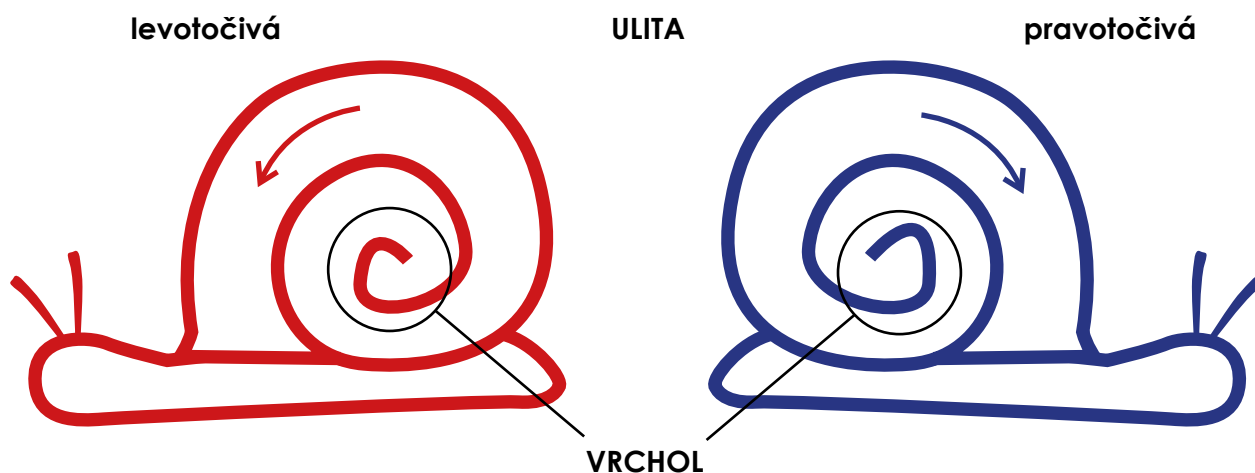
Tip: Pokud pozoruješ mládě, dospělé jedince často najdeš poblíž.

5. Nezapomeň vrátit plže na stejné místo, kde jsi ho našel.

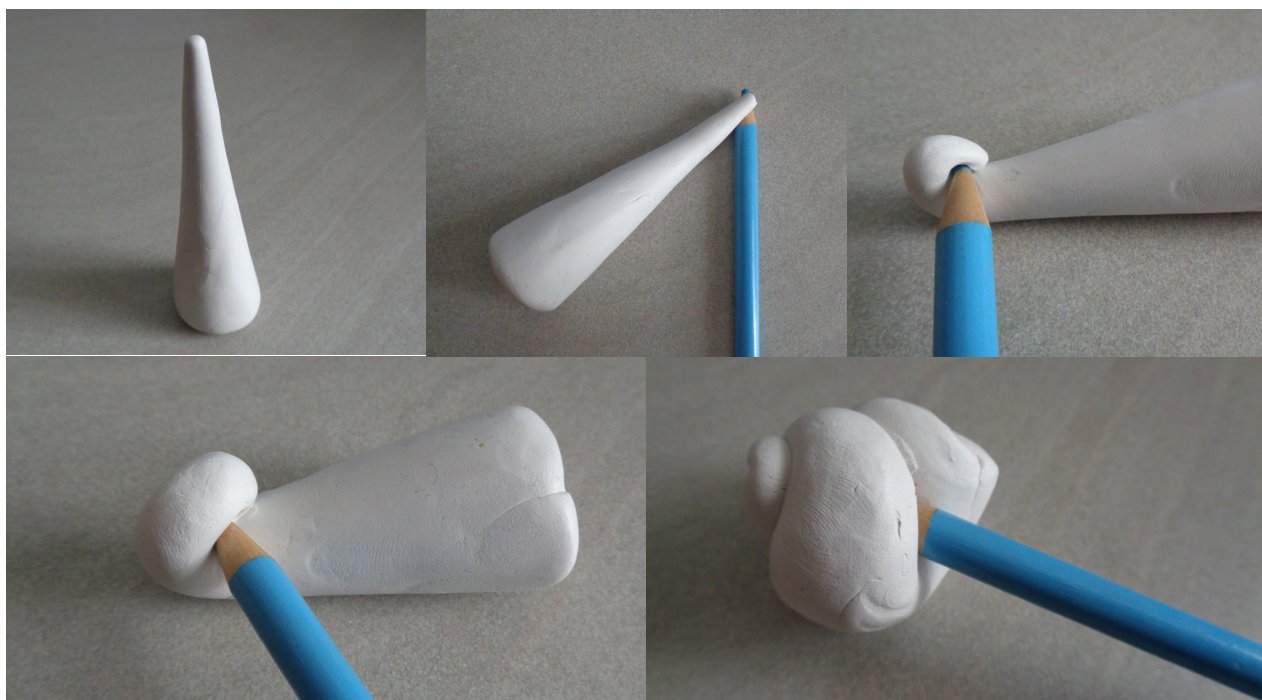
Proč tomu tak je?

Když se řekne ŠNEK, většinou je řeč o některém ze zástupců největší skupiny měkkýšů (Mollusca), kteří se správně jmenují PLŽI (Gastropoda). Typickým znakem plžů je jednoduchá SPIRÁLOVITĚ vinutá schránka tvořená uhličitánem vápenatým, ULITA. Ta chrání nejdůležitější části měkkého těla plže, které jsou uvnitř těla také spirálovitě zavinuté. V české přírodě žijí převážně pravotočivé druhy plžů, ale také celá jedna čeleď (40 druhů) pouze levotočivých.

Točí se ulita doprava nebo doleva? Polož ulitu vrcholem vzhůru a vstupním otvorem (ústím) k sobě. Podle směru ulity od vrcholu poznáš, zda je pravotočivá či levotočivá.

Tip: zkus si doma z modelíny vytvořit pravotočivou nebo levotočivou ulitu.

K zamyšlení

Některé skupiny plžů během svého vývoje o svou ulitu druhotně přišly, těmto se pak říká nazí plži. Proti svým příbuzným s ulitou mají výhodu, že mohou žít na místech, kde je méně vápníku, kterého je zapotřebí k vytvoření zdravé ulity. Ale i nazí plži mají své orgány v těle bez ulity zavinuté – projevuje se to tím, že jejich dýchací, trávicí i rozmnožovací soustava ústí z těla ven vždy pouze na jedné (nejčastěji pravé) straně.

Autor a foto: Jana Škodová, Daniela Budská

Grafika: Petr Pulkert

Projekt vznikl s finanční
podporou hl. m. Prahy.

SUCHOZEMŠTÍ PLŽI... VŠEOBECNĚ ZNÁMÍ JAKO ŠNECI

Jak se fotí šneci? Toho poznám, tamtu taky.

Zkus doma potrénovat určování a přiřadit popisky ulit různých druhů plžů ke správným fotografiím.

1

vrásenka okrouhlá (*Discus rotundatus*)

Plochá ulita velikosti 7 mm, s výraznými žebírky na povrchu, nezaměnitelně zbarvená skvrnkami, které na pravidelných závitech opakují. Velmi hojná na povrchu půdy, většinou pod kameny nebo dřevem.

2

plamatka lesní (*Arianta arbustorum*)

Kulovitá ulita tmavé barvy se světlými skvrnkami velikosti až 2,5 cm. Okraj vstupu do ulity (obústí) v dospělosti bílý a ztlustělý. Živé zvíře má černé tělo. V lužních a vlhkých lesích.

3

keřovka plavá (*Fruticicola fruticum*)

Světle zbarvená kulovitá ulita velikosti 2 cm velmi připomíná známé druhy páskovek, ale jednoznačně se od nich liší širokou píštělí (otvor v ose otáčení ulity viditelný na spodní straně schránky). Žije ve světlých hájcích a křovinách.

4

vlahovka narudlá (*Monachoides incarnatus*)

Světlá kulovitá ulita velikosti 1,5 cm, na spodní straně ulity úzká píštěl, kolem vnějšího okraje vstupu do ulity u dospělých jedinců typický pruh červeného barvy. Velmi hojný druh, častá v zahradách a parcích.

5

závornatky (*Clausiliidae*)

Ulity vřetenovitého tvaru velikosti 1-2 cm v odstínech hnědé barvy. V českých křovinách a lesních porostech žije cca 40 druhů. Na obrázku dva nejhojnější: výrazně žebírkovaná vřetenatka obecná (*Alinda biplicata*) a hladce lesklá vřetenovka hladká (*Cochlodina laminata*).

PRAHOU ZA PŘÍRODOU

ODHAL **TAJEMSTVÍ PŘÍRODY** VE SVÉM OKOLÍ

A

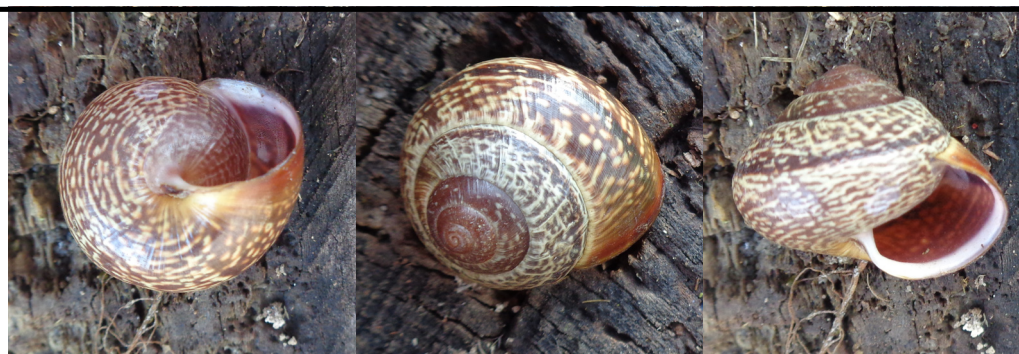
B

C

D

E

Správné odpovědi: 1E, 2D, 3A, 4B, 5C